

СЕКЦІЯ 13. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ

УДК 373.5

З ДОСВІДУ РОБОТИ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ЖИТОМИРСЬКОГО ОБЛАСНОГО ЛІЦЕЮ - ІНТЕРНАТУ ДЛЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

Б. В. Гамза¹, Р. К. Мельниченко¹

¹Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. В. Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Прагнення держави створити якісно нові передумови щодо пошуку і підтримки обдарованої молоді обумовило процес реформування національної школи з моменту проголошення у 1991 році незалежності України. Одним із шляхів прогресивних змін в системі освіти стало профільне навчання. Суттєвими перевагами профільного навчання є індивідуальне сприйняття та врахування інтересів, нахилів, можливостей і здібностей кожного учня, зумовлюючи їх ефективне соціальне та професійне самовизначення та подальшу самореалізацію. Мета профільного навчання – забезпечення можливостей для рівного доступу учнівської молоді до здобуття загальноосвітньої профільної та початкової допрофесійної підготовки, неперервної освіти впродовж усього життя [3].

Реалізація мети профільного навчання здійснюється на базі профільних шкіл, які являють собою загальноосвітні навчальні заклади (охоплюючи старшу ланку школи) з поглибленим типом вивчення окремих шкільних предметів (ліцеї, гімназії, колегіуми).

Яскравим прикладом такої профільної школи є КЗ «Житомирський обласний ліцей-інтернат для обдарованих дітей», де створюються комфортні умови для реалізації природних здібностей й задоволення власних інтересів вихованців. Період становлення ліцею збігся зі складними роками перебудови незалежної України. Протягом 20-ти років існування, в ліцеї поетапно удосконалювалася система викладання та оцінювання знань учнів. Це досягалося моніторингом та аналізом педагогічного колективу своєї діяльності з метою покращення способу проведення занять, що дало змогу підвищити якість знань вихованців [4].

Педагоги ліцею наполегливо використовують у навчально-виховному процесі інноваційні технології та їх елементи, що дає змогу вчителю організувати навчальну діяльність учня, в процесі якої він самостійно розв'язує поставлені перед ним проблеми, спираючись на свої потенційні можливості і вже набуті знання у процесі взаємодії «учень – інформація», «учень – ситуація», «учень – знання», «учень – проблема», «учень – учень», «учень – група» тощо [1].

У ліцеї активно впроваджена модульна система навчання, яка здійснюється за принципом самостійного навчання, що дозволяє кожному учню обирати в індивідуальному темпі саме ті завдання із запропонованих, які, на його думку, доцільно виконати. Технології модульного навчання в ліцеї реалізують на уроках фізики Коваленко В. В., біології Міщенко В. О. та хімії Позднякова Л. К. На думку цих вчителів, ліцейська форма навчання повинна бути проміжною між традиційною класно-урочною системою в школі і лекційно-семінарською у ВНЗ. Саме тому педагогами почала втілюватись у практику комбінована, лекційно-семінарська система організації навчально-виховного процесу (з досвіду роботи вчителя хімії Юженської середньої школи Одеської області – Гузика М. П.). Ця система розглядає модуль як логічно завершену систему уроків, що включає декілька типів занять: лекції, уроки фронтального опрацювання матеріалу, уроки індивідуального опрацювання матеріалу, комбіновані семінарські заняття, тематичні заліки, практикуми, уроки-заміни [2].

Модульне навчання дозволяє реалізувати повністю принцип розвиваючого навчання, а рейтингова система оцінювання стимулює учнів до активної роботи на кожному уроці. Модульно-рейтингова система створює оптимальні умови для використання новітніх технологій, інноваційних форм і методів, якими є проблемна лекція, евристична бесіда, пошукова

лабораторна робота, кооперативне навчання, колективно-групове навчання та ін. [1; 2]. Така організація навчання сприяє кращому засвоєнню знань учнями, підвищує ефективність та якість навчально-виховного процесу.

Одним з видів творчої діяльності є науково-дослідницька робота учнів, яка спрямована на вирішення наукових проблем, здійснюється під керівництвом науковця чи педагога. Ліцеїсти відкривають нові, об'єктивно значущі знання. успішно беруть участь у роботі Малої Академії наук, біологічних олімпіадах, турнірах юних біологів [4].

В ліцеї створена власна виховна система, яка сприяє розвитку високоінтелектуальної, свідомої особистості з чіткою громадянською позицією. Оптимізований навчально-виховний процес в ліцеї характеризується творчою співпрацею педагогічного і ліцейного колективів, досягненням високої результативності роботи вчителів, вихователів і ліцеїстів – 92-95% ліцеїстів вступають щорічно до вищих навчальних закладів, за всю історію ліцею не зафіксовано з боку ліцеїстів жодного злочину чи правопорушення [4].

Література:

1. *Ващенко Г.* Загальні методи навчання: Підручник для педагогів / Г. Ващенко. – К. : Українська Видавнича Спілка, 1997. – 273 с.
2. *Гузик М. П.* Із секретів комбінованої системи. (Організація навчально-виховного процесу за універсальною технологією) / М. П. Гузик // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2000. – № 2–3. – С. 20–47.
3. Концепція профільного навчання в старшій школі // Інформ. Збірн. МОН України. – 2013. – № 14–56. – К. : Пед. преса, 2013.
4. *Корінна Л. В.* Житомирський обласний педагогічний ліцей: від творчого учителя до творчого учня. / Л. В. Корінна, Л. В. Калачова, С. А. Кучинська та ін. – Житомир, 2008. – 32 с.